

GRUNDSKOLE *22. marts 2022*

Færre børn og færre penge til folkeskolen

Andelen af skolebørn i den danske folkeskole er faldet, mens flere går på fri- eller privatskole. I 2009 gik 14 procent af de danske skolebørn på en fri- eller privatskole, altså hvert syvende skolebarn. I 2021 er det 19 procent eller knap hvert femte danske skolebarn i 0.-9. klasse, der går på en fri- eller privatskole. I samme periode er udgifterne til folkeskolen faldet. Siden 2009 er udgiften pr. elev steget med 1,3 pct. svarende til 0,1 pct. om året i gennemsnit, men eleverne er samtidig blevet mere ressourcekrævende, og udgiftsstigningen har haltet efter den generelle fremgang i samfundet.

Kontakt

Kommunikationschef
Jesper Kirkbak
50 73 71 34
jk@ae.dk

ANALYSE

Udarbejdet af

Mie Dalskov Pihl
Chef for registeranalyse

Jon Nielsen
Chefanalytiker

Hovedkonklusioner

- Knap hvert femte danske skolebarn i 0.-9. klasse går på en fri- eller privatskole. For 13 år siden var det hvert syvende skolebarn.
- Udgifterne til folkeskolen er samlet set faldet med cirka 3 mia. kr. fra 2009 til 2020. Dog er det aftalt, at der tilføres flere midler til folkeskolen i de kommende år. I 2022 er der tale om lidt mere end 500 mio. kr. stigende til 800 mio. kr. fra 2023.
- Pr. elev er udgifterne til folkeskolen steget med 1,3 procent svarende til gennemsnitligt 0,1 pct. om året. Men eleverne er blevet mere ressourcekrævende.
- Udgifterne pr. elev er steget langsommere end den generelle velstand i samfundet.

Hvert femte skolebarn går på en fri- eller privatskole

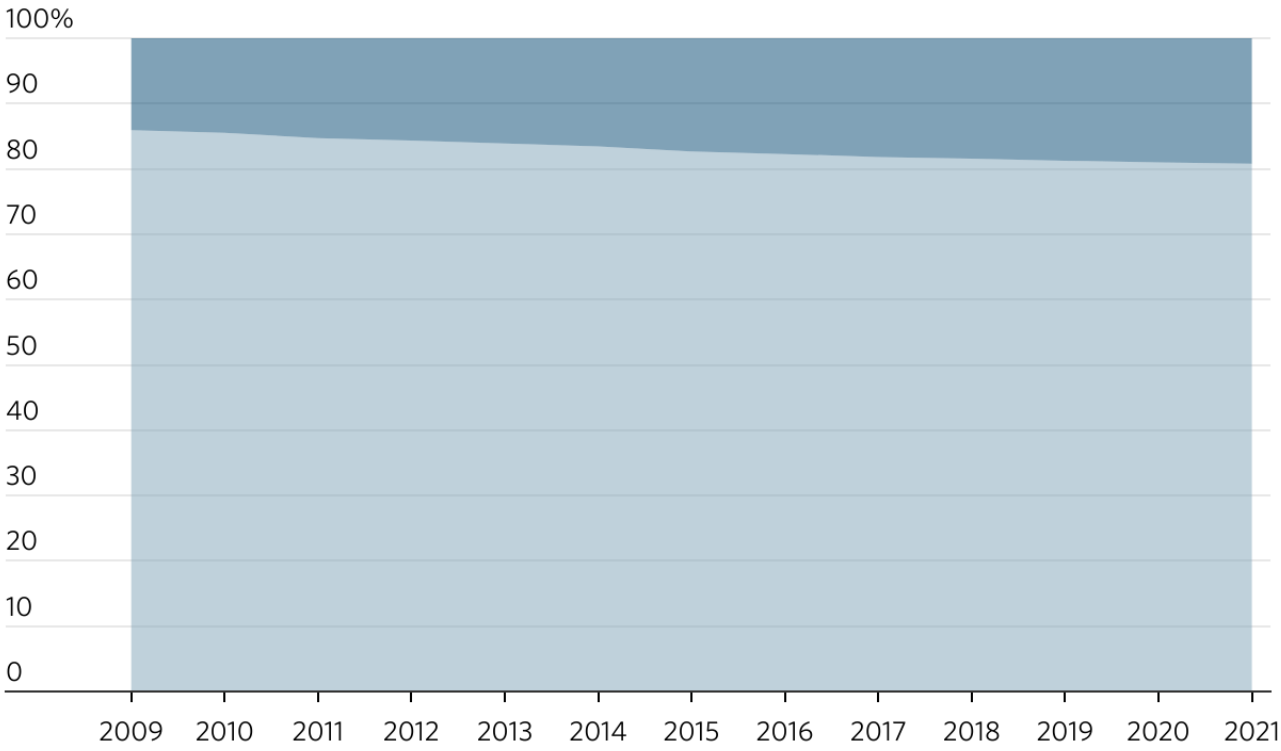
Andelen af skolebørn i 0.-9. klasse, der går på en fri- eller privatskole, er steget fra fra 14,0 procent i 2009 til 19,2 procent i 2021. Således er det nu knap hvert femte barn, der går på en fri- eller privatskole, mens fire femtedele af danske skolebørn går på en folkeskole. Det fremgår af Figur 1.

Andelen af skolebørn, der går på en fri- eller privatskole er altså vokset med mere end 5 procentpoint siden 2009, hvilket svarer til en stigning på mere end en tredjedel. I antal er der siden 2009 kommet 63.000 færre skolebørn i folkeskolen i 0.–9. klasse, mens fri- og privatskolerne har fået knap 27.000 flere elever.

FIGUR 1

Hvert femte skolebarn i 0.-9. klasse går på en fri- eller privatskole

Figuren viser fordelingen af skolebørn i 0. til 9. klasse på institutionstype. Omfatter folkeskoler samt fri- og privatskoler.

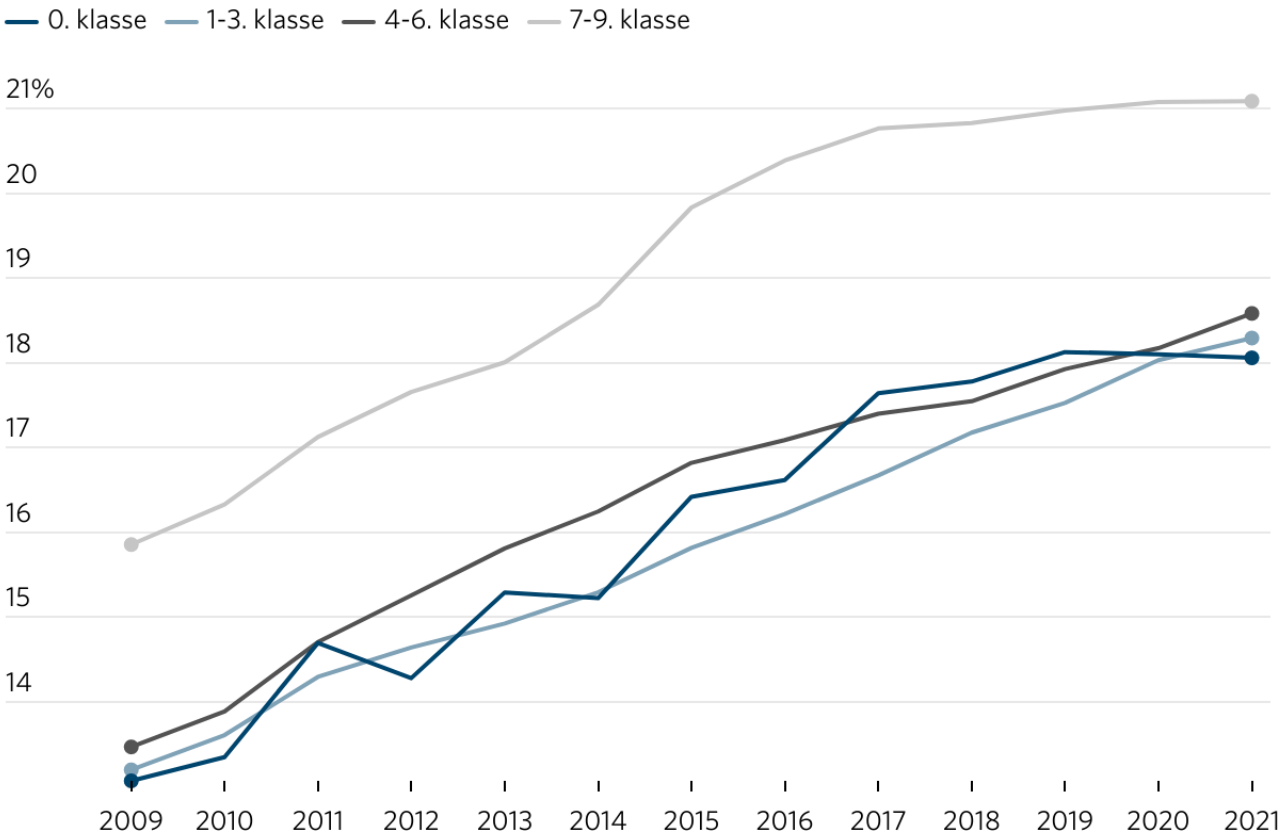
Anm.: Omfatter ikke efterskoler, specialskoler, behandlingshjem, kommunale ungdomsskoler og andre skoletyper.
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Udviklingen dækker over en stigende andel børn på fri- og privatskoler på alle klassetrin. Figur 2 viser, at selvom, andelen af elever på fri- og privatskoler er størst i udskolingen (7.–9. klasse), så er udviklingen nogenlunde den samme på tværs af klassetrin. I 2021 var det 21 procent af de ældste elever, der gik på en fri- eller privatskole, mens det gjaldt cirka 18 procent af eleverne på de øvrige klassetrin.

FIGUR 2

Flere børn på fri- og privatskoler på alle klassetrin

Figuren viser andelen af elever, der går på fri- eller privatskole opgjort i forhold til alle elever i frie grundskoler og folkeskoler.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Udviklingen betyder, at færre elever uanset klassetrin går på en folkeskole. På tværs af klassetrin er andelen af elever, der går på en folkeskole, reduceret med omkring 5 procentpoint fra 2009 til 2021. Tabel 1 viser udviklingen pr. klassetrin.

TABEL

Elever i 0.-9. klasse fordelt på skoletype over tid

Tabellen viser fordelingen af elever i 0.-9. klasse fordelt på skoletype.

	Folkeskoler			Frie grundskoler		
	2009	**2021**	**Ændring**	**2009**	**2021**	**Ændring**
0. kl.	86,9%	81,9%	−5,0	13,1%	18,1%	5,0
1. kl.	86,5%	81,8%	−4,6	13,5%	18,2%	4,6
2. kl.	87,0%	81,6%	−5,4	13,0%	18,4%	5,4
3. kl.	86,9%	81,7%	−5,2	13,1%	18,3%	5,2
4. kl.	86,8%	81,9%	−5,0	13,2%	18,1%	5,0
5. kl.	86,6%	81,6%	−5,0	13,4%	18,4%	5,0
6. kl.	86,2%	80,8%	−5,3	13,8%	19,2%	5,3
7. kl.	84,4%	79,2%	−5,3	15,6%	20,8%	5,3
8. kl.	84,0%	78,5%	−5,4	16,0%	21,5%	5,4
9. kl.	84,0%	79,0%	−5,0	16,0%	21,0%	5,0
I alt	**86,0%**	**80,8%**	**−5,2**	**14,0%**	**19,2%**	**5,2**

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Udgifterne til folkeskolen er faldet siden 2009 – men står til at stige i 2022

Siden 2009 er udgifterne til folkeskolen faldet. De samlede udgifter til folkeskolen inkl. specialundervisning og specialskoler lå i 2009 på 46 mia. kr. I årene derefter faldt de samlede udgifter til 42 mia. kr. i 2013. Efter 2013 steg udgifterne frem til 2015, hvorefter de igen faldt frem til 2020, hvor de samlede udgifter lå på knap 43 mia. kr. (2021-priser).

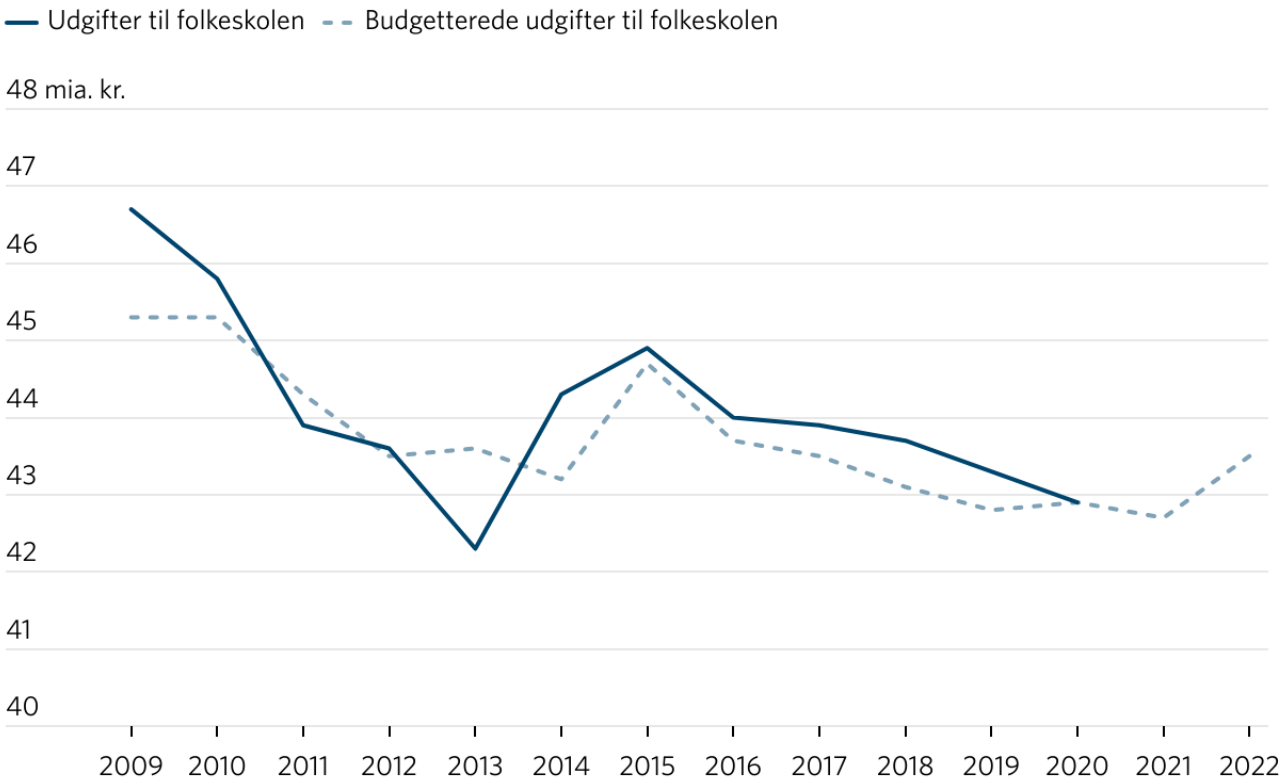
Udgifterne til folkeskolen står til at stige fra 2021 til 2022 - bl.a. som følge af aftalen om "et generelt løft af folkeskolen" fra 20201, hvor der gradvist tilføres midler til et varigt løft af folkeskolen. I 2022 er der tale om lidt mere end 500 mio. kr. Beløbet stiger til 800 mio. kr. fra 2023.

Samtidig med at udgifterne til folkeskolen er faldet, så er tilskuddet til fri- og privatskoler blevet forøget i perioden 2015-2019.2

FIGUR 3

Udgifterne til folkeskolen er faldet siden 2009

Figuren viser de faktiske og budgetterede udgifter til folkeskolen i 2009-2022.

Anm.: Opgjort i 2021-priser. Omfatter de kommunale nettodriftsudgifter (ekskl. statsrefusion) til folkeskoler, specialundervisning i regionale tilbud, kommunale specialskoler og interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder samt efter- og videreuddannelse i folkeskolen.

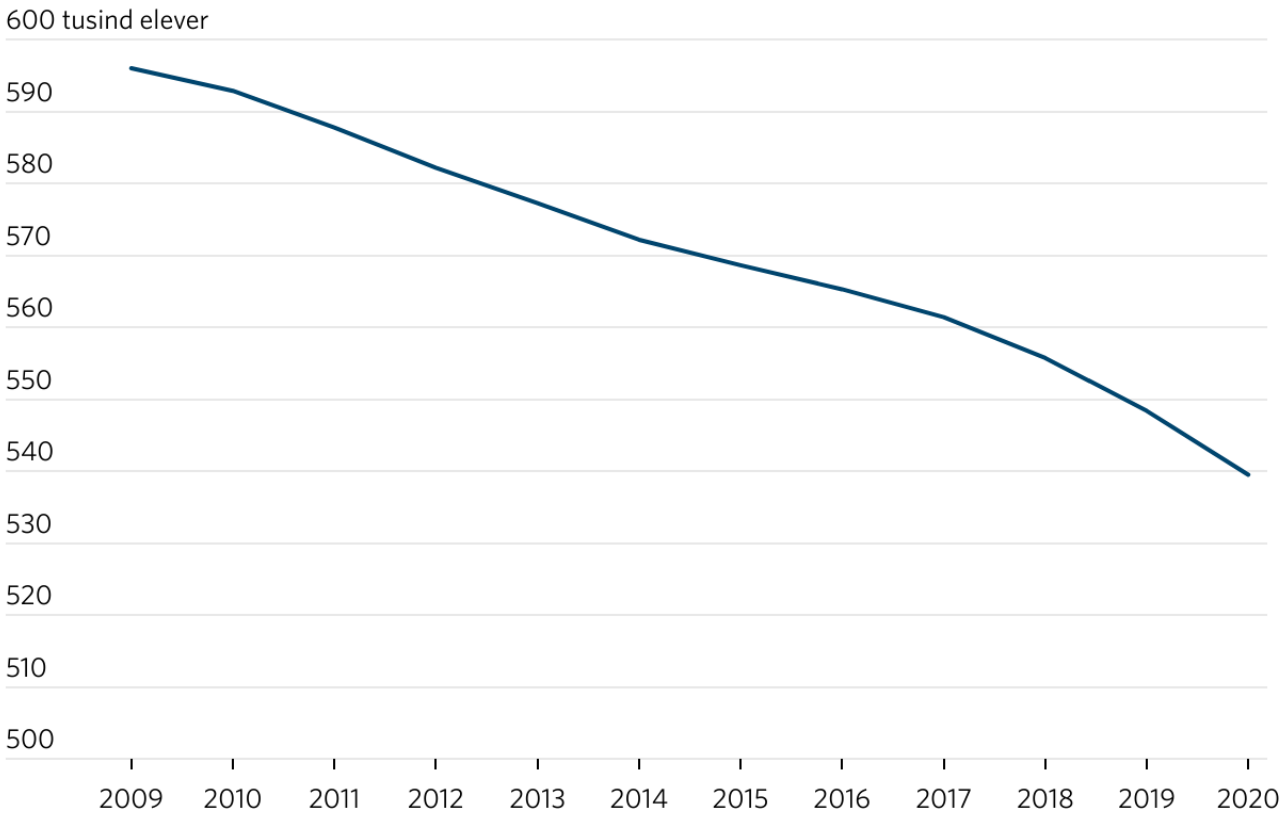
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Samtidig er elevtallet i folkeskolen også faldet. Det viser Figur 4. Det skyldes både faldende børnetal, og at flere børn går på fri- eller privatskoler.

FIGUR 4

Færre elever i folkeskolen siden 2009

Figuren viser antallet af elever i folkeskolen i 2009-2020.

Anm.: Elevtal omfatter elever i folkeskoler, kommunale ungdomsskoler, specialskoler og dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder. Elevtallet er omregnet fra skoleår til kalenderår ved at gange det første skoleår med 7/12 og det sidste skoleår med 5/12.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE pba. Uddannelsesstatitik.dk

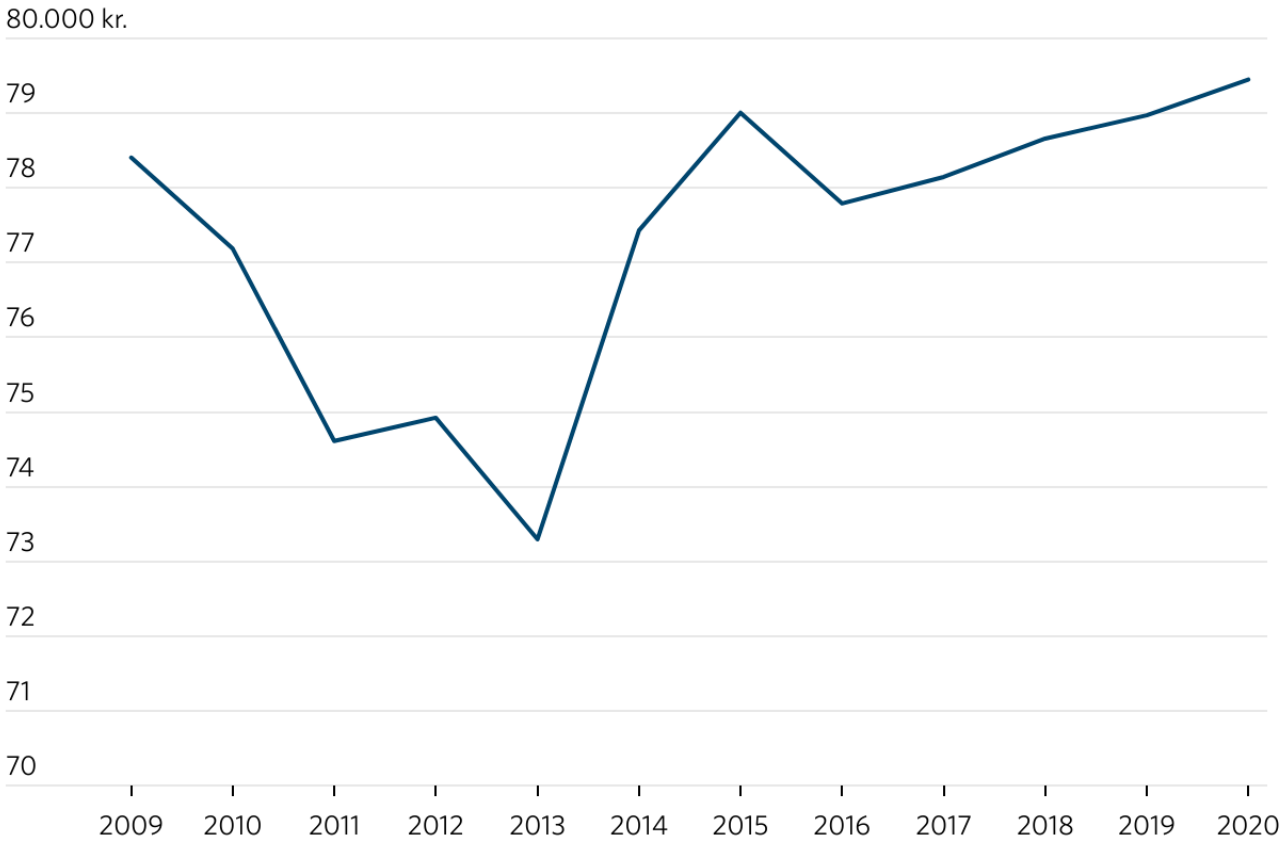
I AE har vi tidligere vist[3] , at søgningen mod privatskoler er særligt udtalt blandt de mere ressourcestærke familier, hvilket betyder, at de elever, der er tilbage i folkeskolen, i gennemsnit kræver flere ressourcer i folkeskolen. Samtidig har inklusionsloven fra 2012[4] betydet, at børn med særlige behov så vidt muligt skal undervises sammen med andre børn i folkeskolen med støtte og hjælpemidler.

Udgiften pr. elev er da også steget en smule siden 2009. Det fremgår af Figur 5. Gennemsnitsudgiften faldt markant under finanskrisen, men blev genoprettet i 2013-2015 og har haft en svagt stigende tendens siden 2016.

FIGUR 5

Udgiften pr. elev har været svagt stigende de senere år

Figuren viser udgiften pr. elev i folkeskolen i 2009-2020.

Anm.: Opgjort i 2021-priser. For afgrænsning se anmærkninger til Figur 3 og 4.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE pba. Danmarks Statistik og Uddannelsesstatistik.dk.

Udgifterne til folkeskolen har haltet efter velstandsudviklingen

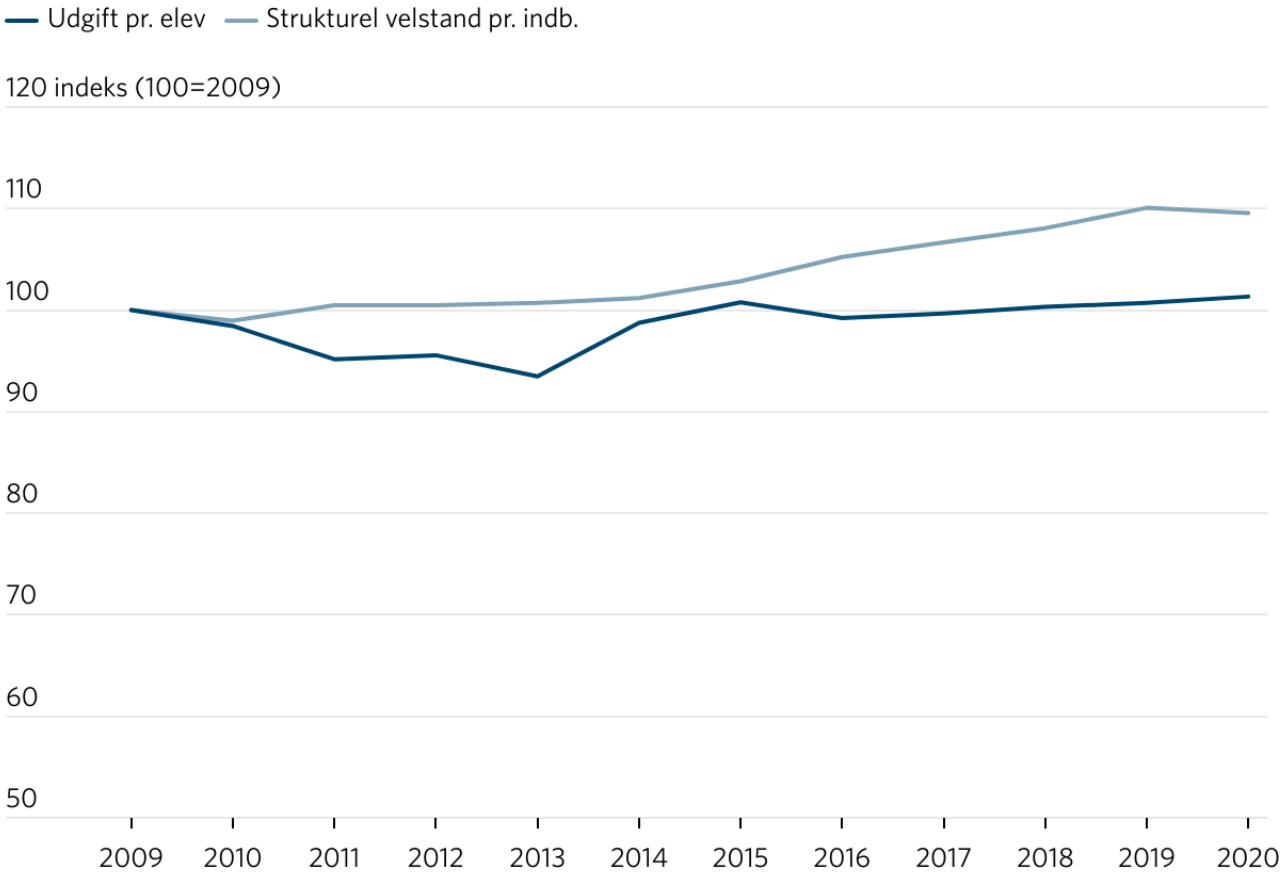
Samlet set er udgiften pr. elev steget med 1,3 pct. i perioden 2009-2020, svarende til 0,1 pct. om året i gennemsnit. Som tommelfingerregel siger man, at enhedsudgifterne i det offentlige skal følge med velstandsudviklingen pr. indbygger, hvis ikke borgerne skal opleve en velfærdsforringelse. I 2009-2020 er velstanden pr. indbygger steget med 9,6 pct., jf. Figur 6.

Således er udgifterne pr. elev steget siden 2009, men eleverne er samtidig blevet mere ressourcekrævende, og udgiftsstigningen har haltet efter den generelle fremgang i samfundet.

FIGUR 6

Enhedsudgifterne i folkeskolen har haltet efter velstanden

Figuren viser udviklingen i udgifterne pr. elev i folkeskolen og den samlede velstand pr. indbygger.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd• Kilde: AE pba. Danmarks Statistik. Uddannelsesstatistik.dk og Finansministeriet

---

1 Se mere hos uvm.dk

2 Se AE-analysen "Flere penge og flere børn til privatskolerne" fra dec. 2018

3 Se analysen "Flere børn fra eliten går på privatskole – også uden for storbyerne" fra august 2020 på www.ae.dk

4 Se UVM.dk